

УДК 378.147

© Гринченко І. Б., 2014

<https://orcid.org/0000-0001-7469-5819>

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

І. Б. Гринченко

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
(Харків, Україна)*

E-mail: Igor_Grinchenko@mail.ru

Розглянуті основні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання в країнах Європи. Проаналізовано сучасне положення професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах Європи. Охарактеризовані основні напрями, цілі і завдання фізичного виховання в країнах Європи. Розглянуті основи роботи вчителів фізичного виховання в європейських школах, шляхи підвищення їх кваліфікації. Проаналізовані основні напрями впровадження нових педагогічних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання в європейських країнах.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутній учитель фізичного виховання, ВНЗ Європи, уроки фізичної культури, педагогічні технології.

И. Б. Гринченко. Профессиональная подготовка будущих учителей физического воспитания: опыт европейских стран. Рассмотрены основные подходы к профессиональной подготовке будущих учителей физического воспитания в странах Европы. Проанализировано современное положение профессиональной подготовки будущих учителей физического воспитания в высших учебных заведениях Европы. Охарактеризованы основные направления, цели и задачи физического воспитания в странах Европы. Рассмотрены основы работы учителей физического воспитания в европейских школах, пути повышения их квалификации. Проанализированы основные направления внедрения новых педагогических технологий в процессе профессиональной подготовки будущих учителей физического воспитания в европейских странах.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущий учитель физического воспитания, вузы Европы, уроки физической культуры, педагогические технологии.

Постановка проблеми. Сьогодні перед системою міжнародної вищої освіти стоїть проблема переходу від традиційної педагогічної парадигми до використання різноманітних педагогічних технологій і, передусім, інтерактивних, інформаційних технологій

У світлі реформ вищої школи в Європі виключно важливого значення набуває професійна підготовка майбутніх учителів у вищих навчальних закладах, де забезпечується формування у фахівців спеціальних знань, умінь і навичок, розвиток професійно значущих особистісних якостей майбутнього фахівця. Особливого значення набуває професійна підготовка фахівців з фізичного виховання і спорту, розвиток творчого потенціалу, можливостей, інтересів, схильностей, мотивів і ціннісних установок студентів.

Концептуальні положення змісту й організації професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах базуються на принципах Болонської декларації Євросоюзу (1999), нормативних документах Євросоюзу, рекомендаціях ЮНЕСКО, які зазначають необхідність безперервності, гнучкості, доступності, відкритості, гуманістичної спрямованості фізкультурної освіти.

Мета дослідження — вивчити основні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання в країнах Європи.

Завдання дослідження:

1. Розглянути і проаналізувати сучасне положення професійної підготовки фахівців в області фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах Європи.

2. Охарактеризувати основні напрями, цілі і завдання фізичного виховання в країнах Європи.

3. Визначити основи роботи учителів фізичного виховання в європейських школах і шляхи підвищення їхньої кваліфікації.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел і нормативних документів, системно-функціональний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Традиційну вищу освіту в економічно розвинених країнах Європи надають класичні університети, спеціалізовані коледжі, академії, інститути і професійно орієнтовані вищі школи. Так, у Європі їх доля перевищує 80%. Європейські університети й інститути фізичної культури об'єднані в мережу вищих навчальних закладів, яка очолюється Європейською комісією. Європейська мережа спортивних вищих навчальних закладів була створена в 1989 році в Люксембурзі. Метою цієї некомерційної організації (ENSSHE) є співпраця спортивних ВНЗ у створенні освітніх програм, які задовольнятимуть потреби ринку робочої сили в Європейському Союзі.

Аналіз проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в зарубіжних країнах свідчить про те, що до структури професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту входять: факультети фізичного виховання класичних університетів, інститути фізичного виховання, спортивні академії, факультети фізичного виховання в педагогічних коледжах, курси для інструкторів масової фізичної культури при класичних університетах [1].

Найважливішим пріоритетним напрямом у сфері фізичної культури в ринковому середовищі стають такі технології, які розвивають та зберігають здоров'я людини. Це об'єктивно веде до виникнення в ньому якісно нових процесів та явищ.

Фізична культура в європейських країнах спрямована не стільки на формування і розвиток фізичних умінь і навичок, скільки на розвиток особистих інтересів при організації дозвілля і відпочинку школярів. Тільки через залучення до сфери фізичної культури формуються знання, уміння і навички, що базуються на принципах і поняттях, таких, наприклад, як: «правила гри», правила чесної гри і пошани до суперника, глядачів, суддів, тактично-м'язове сприйняття, соціальна відповідальність, пов'язана з особистим вкладом в результат виступу команди. Завдання, які стоять перед сферою фізичної культури, як, наприклад, міцне здоров'я, особовий розвиток, цивільна активність, говорять про значущість фізичної культури. Водночас слід зважити на таку важливу обставину: незалежно від специфіки соціально-економічного середовища в певній країні, існують загальні закономірності, які впливають на функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту.

Соціальне значення фізичної культури і спорту знайшло своє віддзеркалення в різних документах Європейської Комісії.

У вищих навчальних закладах європейських країн навчальні плани включають такі цикли дисциплін: природничо-наукові, соціально-гуманітарні, педагогічні, спеціальні, спортивні. В уніфіковану «Європейську модель» навчальних планів вищих навчальних закладів фізичної культури у цикл природничо-наукових дисциплін входять: фізіологія, анатомія, здоров'я людини, біомеханіка, статистика, біохімія, біометрія, біологія, гістологія, фізика, хімія. Соціально-гуманітарний цикл дисциплін містить: соціологію, філософію, іноземні мови, право; цикл педагогічних дисциплін – дидактику, педагогіку, психологію, теорію і методику фізичного виховання. Організація і теорія спортивного руху, спортивний менеджмент входять до циклу спеціальних дисциплін. До циклу спортивних дисциплін відносяться плавання, легка атлетика, гімнастика, ритміка, спортивні ігри, танці, рекреація, лижний спорт, спортивні предмети за вибором тощо.

Засоби навчальної та науково-дослідної роботи

Порівняльний аналіз нормативних документів свідчить про те, що розподіл кількості годин серед дисциплін у навчальних планах вищих навчальних закладів різних європейських країн істотно відрізняється. Характерною їхньою особливістю є варіативність, але містять вони завжди три типи дисциплін — обов'язкові, частково елективні (за вибором) і повністю елективні [5]. У провідних західних країнах почала культивуватися нова концепція розвитку сфери фізичної культури і спорту, яка не ставила перед тими, хто займався оздоровчою фізичною культурою, конкретних завдань, а надавала можливість людського спілкування, відсторонення від повсякденних проблем і, у підсумку, поліпшення їхнього здоров'я. Наслідком цього стало відмежування оздоровчого спорту від спорту вищих досягнень.

Так, наприклад, у Франції, професійна підготовка фахівців фізичного виховання і спорту здійснюється в державних і приватних вищих навчальних закладах за напрямками Міністерства освіти (школи, вищі навчальні заклади) і Міністерства молоді, здоров'я і спорту (масовий спорт, спорт вищих досягнень). Також з'явилося багато форм та видів фізкультурно-оздоровчої діяльності, які не входили до традиційних програм. Зовнішніми ознаками цього соціального явища стало збільшення в багатьох країнах світу (США, Канада, Франція, ФРН, Швеція та ін.) кількості гімнастичних та тренажерних залів, інших оздоровчо-спортивних споруд.

Університетська підготовка фахівців фізичного виховання і спорту спрямована на об'єднання фундаментальної і теоретичної освіти, професійної практики з різною спеціалізацією на різних етапах навчання. Така підготовка здійснюється завдяки пріоритету гуманітарних дисциплін над дисциплінами природничо-науковими. Багатоступінчаста підготовка фахівців фізичного виховання і спорту дозволяє готувати студентів з різних спеціалізацій, що і визначає зміст навчання. Метою базової підготовки є оволодіння студентами усього комплексу дисциплін, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю, у тому числі дисциплін з організаційно-управлінської й економічної діяльності. Спеціалізована підготовка не стосується вивчення допоміжних дисциплін.

У Бельгії професійна підготовка фахівців у сфері фізичного виховання і спорту здійснюється в досить розгалуженій мережі вищих навчальних закладів. Починаючи з 80-х років ХХ століття, в Бельгії система вищої фізкультурної освіти як частина університетської має модульну організацію у вигляді освітніх циклів різної тривалості. Це дозволяє студентам, залежно від їхніх фізичних можливостей, інтересів і здібностей, досягти того або іншого рівня освіти і професійної підготовки.

У Фінляндії підготовка вчителів фізичного виховання здійснюється з 1868 року. У цій країні існують 11 національних і 3 регіональні інститути [6]. Інститути надають базову і додаткову професійну освіту, здійснюють підготовку вчителів фізичного виховання, тренерів для клубів і спортивних товариств, підготовку спортсменів. У цих ВНЗ розробляються оздоровчо-рекреаційні програми для шкіл, фітнес клубів, а також спеціальних груп. При цьому вони швидко набувають популярності серед населення, оскільки виражають прагнення осіб різних вікових груп отримати задоволення, зберегти бадьорість, здоров'я та привабливість.

У Польщі підготовка майбутніх учителів фізичної виховання здійснюється у більш ніж тридцяти ВНЗ, серед яких ключову роль відіграють Академії фізичного виховання. Фахівців фізичної культури і спорту готують за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями — «бакалавр» (licencjat) — трирічний термін підготовки, і «магістр» (magistr) — дворічний термін підготовки. Одним із провідних профільних вищих навчальних закладів є Варшавська академія фізичного виховання, яку можна віднести до найбільш сучасних закладів з точки зору активного впровадження європейських стандартів підготовки фахівців в області фізичної культури.

У європейських країнах (Болгарія, Словенія, Словаччина, Румунія, Угорщина, Чехія) професійна підготовка майбутніх фахівців здійснюється на факультетах фізичної культури і спорту.

Велику увагу в країнах Євросоюзу приділяють підготовці магістрів у сфері фізичної культури і спорту. Професійна підготовка магістрів фізичного виховання і спорту у Великобританії здійснюється на факультетах фізичної культури при університетах і коледжах і відрізняється варіативністю змісту навчальних програм. Так, у Великобританії в університеті м. Лідс існують дві програми магістерської підготовки: «Спорт і спортивна підготовка» і «Фізична активність, фізична підготовка і здоров'я».

В Італії Міланський інститут фізичної культури проводить підготовку магістрів за трьома напрямками: «Теорія фізичної культури», «Адаптивна фізична культура», «Фізична культура для людей похилого віку», а інститут фізичної культури у м. Флоренція — за програмою «Менеджмент фізичної культури» [2].

У європейських країнах велика увага приділяється післядипломній освіті фахівців з фізичного виховання і спорту. Зміст і розвиток концепції освіти здійснюється завдяки міжнародній співпраці у рамках ЮНЕСКО, за підтримки якого вчені можуть обмінюватися ідеями і своїм досвідом. На сьогодні в Європі існують два типи системи післядипломної фізкультурної освіти: французький (Франція, Бельгія) і романо-германський (Великобританія, Німеччина). Основу

Засоби навчальної та науково-дослідної роботи

першого складають спеціалізовані професійні коледжі, а основу другого – університети. У структурі навчальних закладів існують традиційні організаційні форми післядипломної освіти, а також альтернативна форма для навчання дорослої категорії населення. При традиційних навчальних формах післядипломна підготовка пов'язана з широким впровадженням триступінчатої моделі професійної освіти, а також використанням різноманітних організаційних форм і методів для підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів.

У країнах Євросоюзу вчителям систематично надається можливість для підвищення своєї кваліфікації. У деяких Європейських країнах підвищення кваліфікації учителів фізичного виховання є обов'язковим для молодих і початкуючих фахівців молодшої і середньої школи. Як правило, країни Євросоюзу мають загальну стратегію перепідготовки вчителів фізичного виховання, що включає програми підвищення кваліфікації, або спеціальні курси перепідготовки для вчителів різних спортивних спеціалізацій. У деяких Європейських державах різні форми підвищення професійного рівня в області фізичної культури доступні як для вчителів фізичного виховання, так і для вчителів молодших класів, які хочуть отримати право викладати фізичне виховання. Організація і проведення таких курсів різноманітна в різних країнах. Такі курси мають принципові відмінності як за цілями, завданнями, формами, змістом, так і за тривалістю. У деяких країнах такі види перепідготовки не мають бюджетного фінансування і здійснюються за рахунок власних коштів або благодійних фондів і не є централізованими.

У ряді Європейських країн існують курси підвищення кваліфікації виключно для учителів фізичного виховання. Їх метою є підвищення якості навчання, вивчення сучасних тенденцій і підходів до фізичного виховання школяра, ознайомлення з новими педагогічними технологіями, методиками викладання фізичної культури в школі, вивчення стратегій, що мотивують школярів до занять масовою фізичною культурою і спортом. Кіпр і Туреччина регулярно організовують обов'язкове підвищення кваліфікації шкільних учителів фізичного виховання. На Кіпрі загальнонаціональні семінари і курси підвищення кваліфікації проводяться двічі на рік, разом із щорічними дводенними курсами, які проходять між шкільними семестрами. У Туреччині такі курси проводяться на початку кожного семестру. В Європейських країнах підвищення професійного рівня шкільних учителів фізичного виховання здійснюється за рахунок різноманітності тематики, яка охоплює фізичну діяльність, методологічні проблеми і інструкції по техніці безпеки [4].

Усі Європейські країни визнають важливість занять фізичною культурою. Ця дисципліна знаходиться у центрі уваги в навчальних планах для всіх без

винятку загальноосвітніх шкіл. У більшості країн Західної Європи мета і завдання фізичного виховання формулюються на державному (Бельгія, Італія, Люксембург, Португалія, Франція), регіональному (Німеччина, Іспанія, Швейцарія) або на місцевому рівнях. Проте при всіх цих підходах у країнах Європейської співдружності (ЄС), Швейцарії, Австрії і скандинавських країнах пріоритетною є індивідуальність учня, його соціальний розвиток, спортивна і соціальна взаємодія, а само фізичне виховання розглядається як важлива, нічим не замінювана частина загального виховання. Відзначається визначальна роль руху, ігор і спорту в загальному розвитку дітей і молоді. Серед основних цілей фізичного виховання — сприяння гармонійному фізичному та психічному розвитку, задоволення потреб у рухах і іграх, сприяння загальному розвитку особистості в інтелектуальній, емоційній, поведінковій, соціальній, а також в тілесній і руховій областях. Зустрічаються і такі формулювання цілей і завдань, як опанування основ популярних видів спорту і, по можливості, формування вміння приймати самостійні рішення, сприяння зміцненню фізичного здоров'я і загального емоційного стану, поліпшення якості життя.

Інші значущі цілі й завдання фізичного виховання — введення дитини в спортивну діяльність, освоєння нею таких рухових навичок, як ходьба, біг, стрибки, повзання, лазіння, підйом і перенесення вантажу, метання, рівновага, захист, оволодіння дрібною моторикою і тим самим — розвиток здібностей до дії і пристосування до навколишнього світу, в якому посилюються процеси урбанізації та індустріалізації. Якісне організоване фізичне виховання як ніколи значуще в сьогоденні суспільстві, гарантує засвоєння таких способів поведінки, як дії безпеки, пересування, плавання тощо. Фізичне виховання також допомагає понизити внутрішню напругу, особливо за допомогою музичного супроводу, сприяє виробленню естетичної культури.

Відзначається, що дитину слід не лише навчати різним руховим діям, а ще й надавати їй широкі можливості для занять іграми і спортом, готувати до подолання виняткових життєвих (екстремальних) ситуацій.

Нарешті, в країнах Західної Європи в мету і завдання фізичного виховання входить знайомство дітей і молоді з навколишнім середовищем, природою, правилами поведінки під час відпочинку. Ці види рухової активності розглядаються як гарний привід для контактів, узгоджених і кооперативних дій не лише один з одним, але і між дітьми і вихователями, батьками, іншими оточуючими.

Європейські ВНЗ готують викладачів двох видів: учитель молодших класів і учитель фізичного виховання. Учитель молодших класів — це фахівець молодшої школи, який має право на викладання всіх (чи майже всіх) предметів навчального плану (читання, письма, математики), а також має право викладати

Засоби навчальної та науково-дослідної роботи

фізичну культуру, незалежно від того, чи є у нього досвід викладання фізичного виховання. Учитель фізичного виховання — це дипломований фахівець в області фізичної культури і спорту. Він має право викладати тільки фізичну культуру; в окремих випадках ще один предмет з навчального плану, пов'язаний з фізичною активністю або зі сферою здоров'я. Необхідно сказати про те, що в багатьох європейських школах в молодших класах не вистачає дипломованих фахівців із фізичного виховання, і тому цю дисципліну доручають проводити вчителю молодших класів.

Хто працюватиме на уроках фізичного виховання з класом у молодшій школі — класний керівник або учитель фізичного виховання, — відповідь на це питання залежить від умов самої школи. Все залежить від ступеня автономії школи і наявності штатної одиниці у складі вчительських кадрів. У середніх класах уроки фізичного виховання проводять безпосередньо вчителі фізичного виховання. Проте, в деяких країнах тільки вчителі фізичного виховання, які здобули спеціальну фізкультурно-педагогічну освіту, можуть працювати з дошкільниками або молодшим школярами. Це відноситься до Бельгії (французькі і фламандські області), Болгарії, Греції, Іспанії, Латвії, Польщі (з дітьми 4–6 років), Португалії, Румунії і Туреччини (з дітьми 5–6 років). В інших країнах фізичне виховання в молодшій школі здійснюють класні керівники. Так організовано фізичне виховання в Німеччині, Ірландії, Франції, Італії, Польщі, Португалії і Словенії. Однак, у тих країнах, де фізичне виховання здійснюється класними керівниками в початковій школі, передбачається методична допомога спортивного тренера або спортивного консультанта, як, наприклад, у Німеччині, Франції, Ірландії, або кваліфікованого вчителя фізичного виховання, як в Словенії. На Мальті фізична культура викладається двома вчителями одночасно: класним учителем і вчителем фізичного виховання. Учитель фізичного виховання проводить одне обов'язкове спеціалізоване заняття на тиждень, а уроки фізичної культури, що залишилися, проводить класний керівник. Поза школою діти молодшого шкільного віку займаються фізичною культурою під безпосереднім керівництвом тренерів у різних спортивних секціях.

У підсумку ми хотіли б підкреслити, що вчитель фізичного виховання відіграє ключову роль у реалізації соціальних цілей і завдань фізичної культури і спорту. Сучасне суспільство розглядає вчителя фізичного виховання не лише як фахівця, що має знання, уміння і навички в професійній сфері, а більшою мірою як фахівця з пропаганди здорового способу життя, валеологічного ставлення до свого здоров'я, як людини, яка підвищує мотивацію дітей і підлітків до занять руховою діяльністю і залучає їх до занять різними видами спорту.

Зазвичай, на відміну від молодшої школи, у середній школі уроки фізичної культури ведуть дипломовані вчителі фізичного виховання. Тільки в Данії, Ісландії і Норвегії, школи з відносно високим рівнем автономії, можуть собі дозволити самим визначати, хто здійснюватиме фізичне виховання в середній школі — класний керівник або ж кваліфікований учитель фізичного виховання. В інших країнах Євросоюзу схожа ситуація. З дітьми 5-6-річного віку в Болгарії й Угорщині класні керівники можуть займатися фізичною культурою за умови, якщо вони отримали для цього спеціальну кваліфікацію, при тому, що в Болгарії таких учителів усього лише 20% від загальної кількості учителів, що працюють із школярами цієї вікової групи. Там, де є нестача викладачів фізичного виховання, як, наприклад, у Чехії, учителі, що не мають зазначеної освіти, можуть вести заняття з дітьми середньої школи тимчасово або як виняток [3].

На жаль, випускники з дипломами фахівця в області фізичного виховання і спорту ще недостатньо працюють у суспільстві, де величезна маса дітей і дорослих мають зайву вагу і страждають від хронічного ожиріння. Для таких дипломованих фахівців відкриваються величезні перспективи кар'єрного зростання у сфері фітнесу, можливості знайти роботу і просунутися по кар'єрних сходинках.

У цьому розумінні фахівці з фізичної культури і спорту можуть зробити професійну кар'єру, наполегливо працюючи з тими, хто здоровий і хоче зберегти своє здоров'я, і так само, працюючи з тими, хто хворий, але потребує спеціальних фізичних вправ. Такий фахівець може обіймати будь-яку посаду, працюючи як з першою категорією людей, так і з другою. Для випускників — майбутніх фахівців з фізичної культури постає питання вибору і поєднання своїх власних інтересів, умінь, навичок і задоволення потреб суспільства у здорових громадянах. Все це дає багатьом випускникам ВНЗ можливість вибору оптимального місця роботи.

Аналіз наукових праць свідчить про те, що більшість авторів розглядають сферу фізичної культури і спорту як складну систему соціально-економічних відносин і практичну діяльність. Останнім часом більшість європейських країн на всіх ступенях освіти (молодша школа, середня і старша) вимагають від школярів обов'язкового відвідування уроків фізичної культури, уряди багатьох країн здійснюють суттєві заходи з пропаганди фізичної культури, приймають національні програми для популяризації фізичного виховання і створюють умови для занять спортом всіх бажаючих, особливо для молоді.

Для випускників фізкультурно-педагогічних ВНЗ доступна робота викладачами фізичного виховання в усіх ланках освітнього ланцюжка: молодша школа — середня — старші класи. Є робота і для дипломованих фахівців в

області фізичного виховання і спорту, які мають великий досвід роботи. Вони можуть працювати спортивними керівниками освітніх програм шкільного, районного і міського масштабів, але важливо усвідомлювати складність завдань, які постають перед майбутніми фахівцями.

У сучасному європейському суспільстві існує багато видів трудової діяльності для організаторів і інструкторів з фізичної культури і спорту. Матеріальна винагорода для цих фахівців визначається структурою або організацією, в якій вони працюють. Обираючи майбутню професію вчителя, випускники, що мають диплом про фізкультурну освіту, захищені профспілкою, яка надає усі соціальні гарантії (забезпечення місця роботи, гарантія працевлаштування, соціальне страхування, пенсія, а також можливість професійного зростання). Але найважливіше в професії учителя – це любов до роботи з дітьми і підлітками, молоддю.

Висновки. З урахуванням сказаного, проведене нами дослідження мало на меті не лише зафіксувати та описати поверхневий шар соціальних відносин, які склались у сфері фізичної культури і спорту, а й знайти методологічні підходи до визначення їхніх глибинних шарів, науковий аналіз яких дозволив би виявити ті компоненти діяльності суб'єктів фізкультурно-спортивного руху, яким притаманні властивості адаптації сфери до вимог суспільства.

Результат вивчення літературних джерел, нормативних документів і аналіз проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в зарубіжних країнах дозволив визначити структуру професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту, виявити пріоритетні напрями розвитку фізичної культури, цілі, завдання, соціальну значущість.

Порівняльний аналіз нормативних документів свідчить про те, що розподіл кількості годин серед дисциплін навчальних планів вищих навчальних закладів у різних європейських країнах істотно відрізняється. У європейських країнах велика увага приділяється післядипломній освіті фахівців з фізичного виховання і спорту. При традиційних навчальних формах післядипломна підготовка пов'язана з широким впровадженням триступеневої моделі професійної освіти, а також використанням різноманітних організаційних форм і методів для підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів.

Таким чином, на підставі зробленого нами аналізу з'ясовано, що вчитель фізичного виховання як ніколи раніше відіграє ключову роль у реалізації соціальних цілей і завдань фізичної культури і спорту. Сучасне європейське суспільство розглядає вчителя фізичного виховання не лише як фахівця, що має знання, уміння і навички в професійній сфері, а більшою мірою як фахівця з пропаганди здорового способу життя, валеологічного ставлення до свого

здоров'я, як людини, що підвищує мотивацію в підростаючого покоління для занять руховою діяльністю, залучає молодь до занять різними видами спорту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гринченко І. Б. Процес професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в країнах Європи і в Україні // Педагогічний дискурс : зб. наук. праць / гол. ред. І. М. Шоробура. — Хмельницький : ХГПА, 2012. — Вип.12. — С. 103–109.

2. Bouchard C., Shephard R.J., Stephens T., Physical activity, fitness and health: The model and key concepts, *Physical activity, fitness and health: International proceedings and consensus statement*. (Champaign, IL: Human Kinetics Publishers, 1994).

3. European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. *Physical Education and Sport at School in Europe. Eurydice Report* (Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2013). <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>.

4. Graduates with a Degree in Physical Education <http://voices.yahoo.com/careers-graduates-degree-physical-education>

5. Hrynchenko I. B. The descriptive analysis of professional training teachers-to-be in physical education and sport in Europe and Ukraine, *Turystyka, Sport i Zdrowie*, № 3 (2013), www.tsz.po.opole

6. Franke E. School physical education as a promoter of sport for all among the population, *Paper to World Congress on Sport for all* (Univ. of Osnabruck, Tampere, Osnabruck, Finland, June 4–7, 1990).

ABSTRACT

THE PROFESSIONAL TRAINING OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS

I. Hrynchenko

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Kharkiv, Ukraine)

E-mail: Igor_Grinchenko@mail.ru

This article is devoted to the studying of the basic approaches to professional education of physical education teachers in European countries. The aim of the research is to study the basic approaches to the professional education of physical education teachers in European countries. The materials are the main European documents: the conceptual positions of content and organization of the professional education of physical education teachers at higher schools are based on the principles of the Bologna declaration of the European Union (1999), the regulatory documents of the European Union, the recommendations of UNESCO. They stress the necessity of continuity, flexibility, availability, openness and humanistic orientation of physical education. The methods, the analysis of the scientific literature and normative documents, the system-functional analysis, the comparative analysis are used in the article. The results of the research show us the modern situation of professional education of physical education teachers in European higher educational establishments. The article describes the basic directions, aims and tasks of physical training in European countries. It considers the work bases of the teachers of physical education at European schools and the ways to improve their professional skills. The article also analyses the basic directions of using new pedagogical technologies in professional education of physical education teachers in European countries. The conclusion gives possibility to reveal the priority directions, development, purposes, tasks and the social importance of physical training. European countries pay a huge attention to postgraduate education of the experts in physical education and sports. A teacher of physical education plays a key role in transferring of social purposes and tasks of physical education and sports. He is also considered as a person who raises the children's motivation to motion and involves them in various kinds of sports.

Keywords: teacher, profession, education, physical education, Europe, colleges, skills, technologies.